

12. TAIKOMIEJI GYDYMO COVID-19 IMUNINE PLAZMA BEI DONORŲ IMUNITETO TYRIMAI

Temos pagrindimas

Imuninės (konvalescencinės) plazmos (IP) ir joje esančių antikūnų perpylimas yra kol kas vienintelis ir geriausias būdas greitai ir efektyviai suformuoti imunitetą prieš COVID-19. Pasyvus gydymas antikūnais tiek profilaktikai po ekspozicijos (pvz., dėl pasiutligės, poliomieliito), tiek ir gydymui (pvz., SARS-CoV-1, MERS, Ebola) taikomas jau daugiau kaip šimtmetį.

Vadovaujantis publikuotų klinikinių tyrimų rezultatais, COVID-19 pacientų gydymas IP buvo kliniškai naudingas, nes lėmė radiologinį gerėjimą, viruso titrų mažėjimą bei išgyvenamumo gerėjimą tarp hospitalizuotų neintubuotų COVID-19 pacientų. Šie duomenys patvirtinti ir atsitiktinės atrankos tyrimo metu, kuris, deja, buvo nutrauktas anksčiau laiko dėl pacientų stokos Kinijos centruose (*Li L et al, JAMA 2020*). Didžiausio iki šiol publikuoto retrospektyvinio tyrimo metu 1430 kontroliniai COVID-19 pacientai palyginti su 138 IP gydytais pacientais, pastariesiems stebėtas greitesnis viruso klirensas, greičiau mažėjantis uždegimas, gerėjanti oksigenacija bei >50% sumažėjęs mirtingumas. IP panaudojimas yra platus: 1) poekspozicinei profilaktikai aktyvios infekcijos prevencijai, 2) ankstyvam gydymui komplikacijų bei hospitalizacijos prevencijai, 3) pacientų, kuriems reikia 02 terapijos (bet neintubuotų) gydymui, mirtingumui sumažinti, 4) intubuotų bei ECMO pacientų gydymui mirtingumui sumažinti, 5) pediatrijoms pacientams, 6) didelės rizikos darbuotojų bei pacientų pasyviai imunizacijai.

Neseniai publikuoto mokslinio tyrimo metu nustatyti didžiausio neutralizacinio potencialo (efektyvumo) antikūnų klonotipai, įgalintys parinkti tinkamiausius IP donorus (*Cao Y et al., Cell 2020*).

Šiuo metu jau vykdoma vienos ligoninės masto donorų telkimo, ištyrimo, COVID-19 IP ruošimo bei pacientų COVID-19 IP gydymo programa.

Tikslas ir laukiami rezultatai

Tikslas – gerinti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinant Lietuvos pacientų gydymą COVID-19 IP, parenkant tinkamiausius donorus bei atliekant efektyviausią COVID-19 IP ruošimą.

Rezultatas:

1. Įdiegti COVID-19 IP donorų imuniteto tyrimai bei moksliniais tyrimų metodais charakterizuotas donorų imuniteto repertuaras prieš COVID-19.

2. Įdiegti COVID-19 IP viruso neutralizacijos tyrimai bei moksliniais tyrimų metodais charakterizuotas IP neutralizacinis aktyvumas.

3. Sukurtas nacionalinis COVID-19 IP kompetencijos centras bei nacionaliniu mastu įdiegtas gydymas COVID-19 IP, inicijuojant gydymo COVID-19 IP klinikinių išeičių biomedicininį tyrimą.

Laukiamas pokytis – pagerėjusi asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė, suteikianti Lietuvos pacientams galimybę taikyti mokslo įrodymais grįstus COVID-19 IP gydymo metodus.

Išsamesnę informaciją teikia

Raimonda Janonienė, LR SAM Strateginio planavimo ir valdymo skyriaus vedėja, tel. (8 5) 260 4718, e. p. raimonda.janoniene@sam.lt